

Theologia Scholastica

Quinque Tomis Comprehensa ... ; Cum Triplici Indice

De Deo Atque De Ejus Possessione Cum Triplici Indice

Ulloa, Joannes de

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1719

Caput V. Propositio quinta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81382)

liberum existere, quia volo, de ista volitione, quænam est ratio strictè a priori? si assignes aliam, de illa rogo idem, & caveas nè in longum eamus. Undè adagium illud: ab indifferente ut indifferente non potest oriri determinatio, locum non habet in indifferentia libertatis, nam hæc à se, & non ab alio determinatur, aliàs cum etiam Deus sit indifferens ad suos actus liberos, quærendus esset alius, à quò oriretur determinatio DEI ad illos; solum igitur habet locum in indifferentiâ incompletionis, in remota, in purè conditionata, & legitimus Universalis-que illius sensus est *Nil indifferens ex se ad plura, est ex se connexum determinatè cum aliquo illorum: seu: est antecedens legitimum ad concludendum determinatè unum ex illis.* Quæ ambo evidentia sunt. Quod si quæras rationem motivam, aut impulsivam voluntatis, dabo motiva illa, seu rationes allicientes, per quas constituitur illa libertas A. Si quæras rationem exercitè, ac per modum causæ formalis moventem indifferenter ad consensum, dabo auxilium illud, per quod constituitur illa libertas, id est, illustrationes intellectus, aut motiones voluntatis, aut utrasquè, quas Deus largitur homini illi.

LXXXVII. Probo quartam partem, scilicet conditionatum objectivum scientiæ mediæ interdum exiturum, existere, vel extitisse in rebus: interdum non. Tum quia in præscientiis conditionatis, infra depromendis ex scriptura, videbis conditionatum objectivum aliquando extitisse, aliquando nunquam extitisse: ergo uni actus scientiæ mediæ habent conditionatum existens, alii non existens: & ratio est: Deus de omni prorsus libertate activa, id est in actu primo sumpta, infallibiliter scit, quid ageret, & quomodo se gereret, si existat. At inter libertates creatas unæ aliquando existunt; aliæ, & quidem infinitæ nunquam exituræ sunt in rebus, & consequenter unæ aliquando agent illud, quod prævidentur acturæ, aliæ nunquam illud agent, quia nunquam existunt; ergo. Verumtamen scientia mediæ ab utrovis præscindit; nam licet illud conditionatum re ipsa sit exiturum, & hoc evidenter sciat Deus, non tamen per scientiam mediæ, sicut nec per scientiam

necessariam; sed per scientiam liberam visionis, id est utrumlibet scit DEUS, sed scientia, qua scit unum, est scientia mediæ: & qua scit alterum, est scientia visionis: quemadmodum scit Deus solem esse possibilem, & insuper actu existere; sed scientia, qua scit primum, est naturalis, & necessaria; qua verò scit secundum est contingens, & libera.

LXXXVIII. Ultima pars erat: scientiam mediæ non esse purè speculativam, sed etiam practicam. Licet namquæ non sit practica physicè, quia non dictat modum efficiendi suum objectum, est practica moraliter, quatenus dictans bonum, aut malum usum libertatis A, dirigit Deum ad ipsam conferendam, vel negandam; sicut similes nostræ cognitiones conditionatæ contingentes alliciunt, aut retrahunt nos ab operando. Nec refert scientiam mediæ esse quocquæ speculativam; nam cognitio, quæ speculatur suum objectum potest attrahere, aut retrahere ab ipso; proponendo scilicet faustum, vel infaustum effectum, qui sequitur illud. Solum ergo sunt differentiæ essentialiter oppositæ constituentes scientias diversas, *Practicum purè*, ac, *speculativum purè*, non autem practicum, & speculativum in genere. Dissidium vocale quod spectat ad Logicos.

CAPUT V.

Quinta Propositio.

LXXXIX. **S**cilicet. Nullus actus scientiæ mediæ directæ connectitur cum actu ullo scientiæ mediæ reflexæ, aut viceversa; id est veritas hujus scientiæ. Si DEUS largiatur libertatem A, hæc intrinsecè constituta per gratiam DEI, benè operabitur, gratiâ illa in suo genere cooperante, nullam habet, aut terminat connexionem respectu hujus scientiæ mediæ reflexæ. Si DEUS prævideret libertatem A male operaturam, non largiretur illam v.g. Deiparæ. Nullus item connectitur cum veritate, in sensu determinato scientiæ conditionalis inversæ, assumens præ hypothese defectum prioris conditionati, & præ conditionato defectum hypothese prioris, v.g. veritas hujus scientiæ: Si existat libertas A, consentiet, nequè

nequē habet, nequē terminat connexionem respectu hujus, *Si non consentiat libertas A, non existet.* Verumtamen omnis actus scientiæ mediæ connectitur cum veritate disjunctiva vagante inter defectum conditionis, & existentiam conditionati, & cum veritate absolute negantis coexistentiam conditionis, & carentiæ conditionati; sed non omne metaphysicē connexum cum aliqua ex his duabus veritatibus connectitur cum eo actu scientiæ mediæ. Denique hujus determinativum subjectivum est infinita ipsa Divinæ mentis perspicacia: objectivum autem, id est verificativum formale, & immediatum, est illud solum singulare exercitium positivum, aut negativum, quod ipsa scientia enunciat conditionatē v. g. *consensus A, nasciturus in tali tempore, ab ea individua libertate*, quæ assumitur prò hypothesi; Unde determinativum objectivum formale, ac immediatum unorum actuum scientiæ mediæ est de præsentī existens absolute, aliorum verò nihil est de præsentī, sed vel fuit, vel erit, vel esset. Duas priores partes ostendam infra, quando solvam sophismata, quæ possunt fieri contra scientiam mediam, desumpta ex contradictorio utriusquē hujus partis.

XC. Probo 3.^{am} partem, scilicet omnem actum scientiæ mediæ connecti cum illa veritate disjunctiva, id est hunc actum. *Si in A detur libertas A, in A consentiet*, connecti cum hac veritate, *Vel non existet in A libertas A* (ecce defectum conditionis) *vel existit consensus in A.* (Ecce existentiam conditionati) quia omne oppositum metaphysicē coexistentiæ duorum connectitur metaphysicē cum eo, quod unum, vel alterum deficiat: Sed veritas ista conditionalis opponitur metaphysicē cum eo, quod in instanti A coexistent libertas A, & carentia sui consensus; nam opponitur suæ falsitati, quæ sanè daretur, si in A existeret libertas A, & non consentiret; ergo ea veritas conditionalis connectitur metaphysicē cum eo, quod in A, vel non detur libertas A, vel deficiat carentia consensus, hoc est detur consensus ipse. Sed non è converso, quia non omne metaphysicē connexum cum ea veritate disjunctiva est connexum cum illa condi-

tionali. Cum enim ad veritatem disjunctivam sufficiat unum disjunctionis extremum, sequitur *solum carentiam libertatis A* in eo instanti inferre metaphysicē veritatem illam disjunctivam; at sola carentia libertatis A, in eo instanti non connectitur metaphysicē cum hac veritate conditionali, *Si in A existat libertas A, consentiet*; aliās omnes libertates purè possibiles, & consequenter nunquam exituræ, forent efficaces: nam inferrent dictam veritatem conditionalem, ex qua inferitur illas efficaces fore; ergo non omne connexum cum ea disjunctiva, est connexum cum ea conditionali.

XC. Et ratio est. Eo ipso, quod aliquid connectatur privatim cum uno extremo disjunctivæ, connectitur cum hujus veritate; sed fieri potest, quod connectatur privatim cum eo uno extremo, & non cum eo, quod si deficit illud unum, existat alterum; nam sol connectitur cum suo splendore sufficiente ad verificandum hanc disjunctivam *Vel Sol splendet, vel volat Bos*, & tamen non connectitur cum eo, quod deficiente suo splendore volat Bos; nempe quia defectus extremi unius, nequē formaliter, nequē illativè est, quod se existente, existat alterum extremum disjunctivæ propositionis: ergo. Multi, & pulchri Syllogismi objici possunt ad probandum oppositum, scilicet ad probandum omne connexum cum eo, quod *vel deficiat libertas A, vel existat consensus*, esse connexum cum eo, quod si non deficiat libertas A, id est si illa existat, existat quoque consensus: Eos brevitatis gratiā suæ speculationi relinquo, & eos insinuavi in Prodomo Disp. 5. cap. 6. Et uno verbo dico illos esse invalidos, si veritas disjunctiva fundatur in extremo privatim, ac determinatè connexo, vel opposito cum uno extremo disjunctivæ ob nuper dicta. Validos autem & legitimos, si fundentur in extremo non sic privatim opposito, aut connexo. Et hoc non est, quod nego in conclusione.

XCII. Probo similiter 4.^{am} partem, scilicet prædictam veritatem conditionalem connecti cum hac veritate absoluta negativa: *Non conjungentur in A libertas A, & carentia sui consensus*; nam omne oppo-

oppositum metaphysicè cum eo, quod conjungantur, connectitur cum eo, quod non conjungantur, quia cum non detur medium inter *conjugi*, & *non conjugi*, quidquid per suam essentiam excluderit unum, per suam essentiam trahit alterum. At veritas ea conditionalis metaphysicè opponitur cum eo, quod in instanti A conjungantur libertas A, & carentia sui consensus, siquidem metaphysicè opponitur suæ falsitati, & certè foret falsum dicere. *Si in A datur libertas A, consentiet*, casu quo in A daretur libertas A cum carentia consensus: ergo; sed non è converso, non omne connexum metaphysicè cum ea absoluta negativa connectitur cum illa conditionali; nam Decretum Divinum efficax negandi libertatem A connectitur cum hac veritate absoluta, & negativa, & tamen non connectitur cum illa conditionali, alioquin omnes libertates, quas Deus negat, forent efficaces, quandoquidem libertatis efficacia consistit formaliter, vel illative in ea veritate conditionali; ergo.

XCIII. Erratio est; Eo ipso, quod aliquid privatim connectatur cum eo, quod in A non detur libertas A, connectitur cum ea veritate absoluta negativa, id est. *Non coexistens in A libertas A, & carentia sui consensus*. Sed fieri potest, quod privatim connectatur cum eo, quod in A non detur libertas A, quin connectatur cum eo, quod si illa detur in A, detur quoque consensus in A; sicut decretum efficax divinum tollendi Petrum de medio, connectitur cum eo, quod ille non existat, & consequenter cum eo, quod non coexistat carentiæ Turcæ, quin connectatur cum eo, quod si Petrus existat, existat quoque Turca. Videlicet, quia mera non existentia Petri, neque identicè, neque connexivè est *Turcam existere, si existat Petrus*: ergo. Multos similiter, & speciosos Syllogismos considerabis in contrarium, quos ea Disp. 5. cap. 5. dedi; scito tamen illos pulchritudine sua fallere; nam possunt inniti fundamento privatim connexo cum uno extremo illius copulativæ, & tunc nihil concludunt ob exemplum, & rationem datam, licet benè concludant, quando hoc fundamentum non

R. P. de Ulloa, Theol. Tom. I.

R

habuerint. Quod si hinc inferas, fore ut illa veritas conditionalis, quæ à parte rei est scientia media, trahat secum aliquam veritatem absolutam contingentem (nempe illam veritatem absolutam negativam) quæ independens sit à divino decreto, Respondeo, quod sæpè adverti. Illa veritas absoluta negativa, *non coexistens libertas A, & carentia consensus*, triplex fundamentum habere potest.

1. Quod non existat unquam libertas A.
2. Quod non existat carentia consensus, nam certè utrovis modò non coexistent libertas A, & carentia consensus.
3. Quod casu quo existat libertas A, non existet carentia consensus.

Duo priores sensus sunt absoluti simpliciter pendentesque à divino decreto; sed in neutro illorum connectitur scientia media cum illa absoluta negativa; tertius est revera sensus conditionalis, & in eo solo connectitur cum ea negativa, quæ grammaticaliter est absolute scientia media: Unde hanc, & illam non pendere in hoc sensu à decreto, est sententia nostra.

XCIV. Quinta pars de Determinativo scientiæ mediæ multum multis facit negotium, sed forte trepidaverunt timore, ubi non erat timor, ut sapissimè exposui, & de novo expono, si fortè semel capiatur. Imprimis determinativum subjectivum scientiæ mediæ est illud, quod mentem Divinam determinat, ut agnoscat consensum v. g. potius, quam dissensum processurum à libertate A, si hæc existat, ubi primum hoc agnoscibile fuerit; sed quod sic determinat, est perspicacia ipsa infinita ipsius intellectus Divini, qui per se ab intrinseco est determinatus ad sciendum omne scibile, simul ac scibile fuerit, & per eum modum cognoscendi, per quem scibile est; ergo hæc perspicacia est determinativum subjectivum scientiæ mediæ, sicut etiam scientiæ necessariæ, ac liberæ. Hoc est determinativum se habens ex parte DEI cognoscentis, & hac de causa vocatur determinativum *subjectivum*, id est, se habens ex parte subjecti cognoscentis. Ubi ne hæreas voce *subjectivum*; quia non agnoscimus DEUM esse ullius accidentis receptivum. Determinativum autem objectivum potest considerari duplex: Unum illativum, &

radi-

radicale, illud scilicet, quod actu de præsenti existit, sitque metaphysicè conexum cum eo, quod ex libertate A, casu quo existat, potius procedat consensus, si scientia media fuerit affirmativa, vel potius carentia consensus, si negativa fuerit. Hujusmodi determinativum esset decretum illud Divinum, quod vocant adversarii subjectivè absolutum, & terminativè conditionatum, & quod aiunt esse futuritionem ipsam formalem nostræ operationis liberæ, vel saltem radicem illius propter illos transitus, quos comminiscuntur quidam, ab unis statibus ad alios. Hoc inquit de præsenti existere, & illo, velle DEUM omninò resolūtè, ac irresistibiliter, quod ex tali libertate creata, casu quo existat, prodeat talis potius operatio, quàm alia. Sed cum hoc decretum sic antecedens, nec non aliud comitans, quod ponunt aliqui Scotistæ, rejecturus sum postea, idcirco determinativum objectivum scientiæ mediæ remotum, & radicale, nullum prorsus est. Quocirca quoties de eo inciderit sermo affirmativus; negandum est suppositum.

XCV. Alterum est determinativum objectivum formale, & immediatum, & hoc dico esse *individuum illam operationem*, quam poneret libertas A, si existeret, vel *individuum illam carentiam operationis*, quam non poneret, si loquamur de scientia media negativa, cumque nunc de præsenti existant absolute in orbe terrarum innumera exercitia libera, quæ DEUS ab æterno prævidit per scientiam mediam; Item nunc de præsenti non existant innumera alia exercitia libera, quæ ab æterno DEUS prævidit purè conditionatè, idcirco dico determinativum objectivum unorum actuum scientiæ mediæ nunc de præsenti existere; aliorum verò nunc de præsenti non existere, seu nihil esse. Sed quid est operatio illa, quam conditionatè tantum prævidit per scientiam mediam? Resp: nunc de præsenti nihil, quia nunc de præsenti non existit, sed *esset aliquid*, si poneretur ea libertas in rebus, sicuti Adam de præsenti nihil est, sed verè fuit aliquid, Antichristus de præsenti nihil est, sed verè erit aliquid. Rursus quid est, operationem illam aliquid fore? Repono ego:

Quid est rem aliquid esse? Respondebis id consistere in eo, quod res non sit purum nihil, excludat suum contradictorium, sit extra suas causas, si causas habeat. Similiter respondeo tibi, operationem, id est, consensum fore sub libertate A, consistit formaliter immediatè in eo, quod in illo casu aliquid esset, non esset purum nihil, excluderet suum contradictorium, esset extra suas causas, distingueretur à purè possibili. Sicut enim non solum mente, sed etiam verbis agimus de his, quæ nunc de præsenti sunt, vel non sunt: ita de eis, quæ essent, aut non essent, fuerunt, aut non fuerunt, erunt, aut non erunt, possunt, aut non possunt esse. Ille igitur individuus, & singularis consensus, qui nunc nihil est, esset tamen aliquid, & existeret in rebus, si daretur libertas, (in quo stat futuritio formalis conditionata) est verificativum seu determinativum objectivum formale, & immediatum hujus actus scientiæ mediæ. *Si existat libertas A, eliciet consensum, præventa, & excitata per gratiam DEI, cui resisti potest.* Sicut illa individua vita Adami, quæ modo nihil est, sed olim fuit (in quo stat præteritio formalis) est verificativum, seu determinativum objectivum formale, & immediatum hujus scientiæ, *Adamus vixit.* Et illa individua præsentia, quam modo habet Turca Constantinopoli, & hæc Romæ nihil est, verificat formaliter immediatè hic Romæ, seu determinat hanc scientiam veram Romæ: *Turca existit Constantinopoli.*

XCVI. Ratio horum omnium est. Verificativum, seu determinativum objectivum formale, ac immediatum cujusvis propositionis est id solum, quod propositio ipsa enunciat directè, vel indirectè. At propositio hæc. *Si existat libertas A constituta, & confortata, per gratiam DEI dictam, eliciet consensum A, ut sic confortata, & præventa*, duntaxat enunciat consensum A sub ea hypothesi; ergo solus ille individuus consensus extiturus sub ea hypothesi, ut sic præcisè extiturus, est verificativum, seu determinativum objectivum formale, ac immediatum illius propositionis, quæ est unus actus scientiæ mediæ, & sola omisso consensus determinanda per libertatem B est

B est verificativum immediatum, seu immediatum determinativum scientiæ mediæ negativæ. Scilicet *Si existat libertas B, non obstante gratiâ DEI, quâ prævenitur, & adjuvatur, non consentiet.* Minor est certa, nam vel est possibilis, vel non est possibilis propositio, quæ illud duntaxat enunciet. Si primum. En minorem nostram; nam de istius generis propositione loquimur, & ista est, quæ vocatur scientia mediæ. Si secundum, cedo par contradictoriorum. Itaque vel putas defendi à nobis, ut scientiam mediæ, actum aliquem enunciantem illud, & insuper aliquid aliud contingens (& sic requireret sanè ad sui veritatem aliquid de præsentī existens: Sed falleris, quia actus iste non est scientia mediæ, quam docemus, sed quam tu comminisceris) vel putas esse scientiam mediæ, actum purè, ac præcisè enunciantem illud, & sic bene judicas; Sed non requirit ad sui veritatem quidpiam contingens, actum absolutè de præsentī existens, præter ipsam scientiam mediæ, quæ sanè est quid contingens actum existens. Sicut nequè hæc propositio. *Petrus currit,* eget ad sui veritatem, quod ille sit rufus, siquidem nequè enunciat, nequè supponit directè, aut indirectè illum colorem.

XCVII. Major quoquè primi Syllogismi est vera. Tum quia determinativum objectivum est ratio immediata à priori, cur sit vera propositio, quæ vera est. At ratio objectiva immediata à priori, cur est verum dicere *Sol lucet?* est quia reipsa lucet: Cur immediatè objectivè à priori est verum dicere, *Turca non est Romæ.* Est, quia reipsa Romæ non est. Cum ergo ideò immediatè à priori sit verum dicere. *Si daretur libertas A, ipsa ut præveniat, & excitata per gratiam DEI, consentiret,* quia reverà consentiret; & ideò immediatè à priori sit verum dicere, *non consentiret,* sit, quia reverà non consentiret, palam sit, quod consensus ille, qui daretur, sit determinativum objectivum immediatum scientiæ mediæ affirmativæ, & omisso illa consensus sit determinativum immediatum scientiæ mediæ negativæ. Tum quia ab eo, quod res est, vel non est, distributione accommodata, & servatis servandis, propositio

R. P. de Ulloa, Theol. Tomi 1.

R 2

dicitur vera, vel falsa, id est eò præcisè, quod res fuerit, licet modo non sit, est verum dicere *fuisse,* & eò præcisè, quod non fuerit, licet modo sit, est verum dicere, *non fuisse,* & similiter discurrendo per omnes differentias temporis, & loci. Hoc in præsentiarum. Eò præcisè, quod consensus *futurus esset* sub libertate A præventa, & excitata per gratiam DEI, id est, intrinsecè constituta per hanc, est verum dicere, *Esset sub illa libertate,* & eò præcisè, quod *non futurus sit* sub ea libertate, existat nec nò de præsentī, est verum dicere, quod *non esset sub ea libertate.* At licet nunc de præsentī non existat, seu nihil prorsus sit exercitium illud, est tamen verum, ut supponimus, futurum fore sub libertate A, quod si supponere nolueris, supponemus contradictorium (sub illa quippe libertate alterum ex duobus debet existere, nisi putes, quod posita libertate A, nequè dabitur consensus, nequè non dabitur) & sic habebis actum scientiæ mediæ, qui sit contradictorius affirmativus; ergo licet exercitium illud nunc de præsentī nihil sit, nihilominus nunc de præsentī est verificativum, seu determinativum objectivum prædictæ scientiæ mediæ, id est, nunc de præsentī existit, & est vera scientia mediæ, quæ purè conditionatè enunciat illud.

XCVIII. Et ratio est, quando scientia directè, vel indirectè enunciat, suum objectum esse aliquid, seu existere de præsentī, est quidem necessarium, quod sit aliquid existens de præsentī, secus quando id, nequè directè, nequè indirectè enunciat. Similiter quando enunciat suum objectum esse in hoc loco, requirit ad suam veritatem, quod sit in hoc loco, secus, quando non enunciat esse Romæ, sed esse Constantinopoli. Et sic solvitur sollemnis ille Paralogismus scilicet. *Si determinativum scientiæ mediæ esset exercitium illud libertatis, quod procederet à libertate A, casu quo hæc existeret, sequeretur nihil esse determinativum scientiæ mediæ, quandoquidem exercitium illud nequè est, nequè fuit, sed solum esset.* In primis sequela ista, si sit universalis, est falsa. Cum enim per scientiam mediæ non solum agnoscat Deus conditionatè exercitia libera, quæ numquam erunt, sed

etiam

etiam omnia, quæ actu sunt in mundo quæque fuerunt, & erunt. sicut per scientiam necessariam non solum agnoscit esse possibile id, quod nunquam erit, sed etiam illa omnia, quæ actu sunt: Sequitur determinativum objectivum multorum actuum scientiæ mediæ non esse purum nihil, sed aliquid actu absolutè existens in rebus, ut paulò ante dicebam. Deinde distinguo sequelam; nihil esset nihilitate opposita præsentì, actuali, & physicæ existentiæ, permitto (sed cum scientia mediæ non enunciet aliquid esse nunc de præsentì, ipsius veritati non officit hæc species nihilitatis) nihil esset nihilitate opposita existentiæ veræ, & reali, sub hypothesi, quod existeret libertas A, nego: quia in ea hypothesi verè, & realiter existeret, ut supponimus, & consequenter falsum est, quod tunc nihil esset; Cumquæ hæc sola species nihilitatis officeret veritati illius actus conditionalis scientiæ mediæ, idcirco non habes nihilitatem determinativi scientiæ mediæ, quæ huic officeret.

XCIX. Hoc totum explico exemplo existentiæ localis; nam etiam in hoc loco non est, seu nihil est, Turca, & tamen in hoc loco est vera propositio enunciāns ipsius distantiam ab hoc loco. Quod si terminis istis *determinare*, *verificare*, intelligas quid crassum, & physicum de præsentì existens ut est currere, loqui, ambulare &c. omninò tibi damus, quod in hoc sensu non determinat, non verificat scientiam mediā exercitium illud libertatis, quod foret. Sed extrā chorū saltas, nam verificare, seu determinare scientiam est aliquid physicum, ac de præsentì existens, quando scientia enunciat, vel supponit hoc, secus quando nec enunciat, nec supponit, sed tantum est *futurum fore sub hypothesi libertatis A*, quando scientia purè, & præcisè enunciat hoc, seu *olim extitisse*, quando hoc præcisè enunciat seu cras extitutum quando hoc, & non aliud enunciat; Sicut Turcam verificare, aut determinare scientiam in hoc loco, est Turcam existere in hoc loco, quando sermo est de scientia enunciante, vel supponente illum esse in hoc loco, secus quando sermo sit de scientia præcisè enunciante eum esse alibi. At scientia mediæ non enunciat, aut supponit exercitium liberum extitisse, existere, aut

extitutum esse, sed solum enunciat illud *extitutum fore casu quo detur libertas A*, v. g. ut discretione earum conditionalium paulo antè scriptarum ostendi: Ergò illa species determinationis, aut verificationis actu absolutè de præsentì, quæ sit aliquid physicum de præsentì existens, non venit ad rem præsentem de scientia mediæ.

C. Exercitium igitur liberum actu de præsentì non existens, actu de præsentì, atquæ ab æterno determinat, seu verificat scientiam mediā, scilicet modo huic proportionato, quæ tendit purè conditionatè; nam licet illud exercitium non existat actu physicè de præsentì, tamen existeret, si daretur libertas A, ut supponitur. Et hoc sufficit, ut actu de præsentì, atquæ ab æterno determinet objectivè actum scientiæ mediæ, id est, ut hic actus nunc de præsentì, & ab æterno sit verus; sicut *Turcam existere Constantinopoli*, sufficit, ut in hoc loco sit vera propositio solum enunciāns Turcam existere ibi. Doctrina hæc subsistit, tamen necessaria foret decretum illud Divinum subiectivè absolutum, & terminativè conditionatum, quod ponunt prædeterminantes. Aliud namquæ esset, quod istud decretum prærequiratur ad hoc, ut operatio libera creaturæ sit futura conditionatè. Aliud autem, quod in ipso stet formaliter immediatè futuritio ipsa formalis. Licet primum esset verum; secundum foret falsum. Sicut indispensabiliter requiritur decretum Divinum, ut sol luceat, ut papyrus sit alba, ut homo sit sanctus, & tamen neque lux ipsa, nequæ albedo formalis, nequæ sanctitas nostra formalis consistunt formaliter immediatè in decreto Divino. Non ergo debent confundi hæc duo. *Esse simpliciter necessarium ad aliquod*, & *esse formaliter illud ali-quod*.

CI. Jam rationem à priori totius huius Doctrinæ audisti, credo, in Philosophia. Sunt aliquæ denominationes, quæ ut actu de præsentì verificentur, possunt subiectum, & formam actu de præsentì existere, ut esse *album*, esse *calidum* &c. Aliæ possunt subiectum actu existens, non verò formam, ut hominem esse *conjugem*, esse *Religiosum*; nam forma Matrimonii est reciprocus conjugum consensus manifestatus, forma Religiositatis est emissio ipsa

ipsa votorum acceptata. Et modò ambo fuerint, homo nunc vivens, est nunc de præsentī conjux, altero quoquē vivente, vel Religiosus, licet neutrum ex eis duobus nunc de præsentī physicè existat. Aliæ poscunt formam actū de præsentī existentem non autem subiectum, ut denominatio *cogniti, concupiti &c.* Nam, ut res actū de præsentī sit cognita, sitvè concupita, necesse est, quod actū de præsentī detur cognitio, detur cupiditas; sed non semper est necesse, quod detur res ipsa. Aliæ demum sunt denominationes, quæ nequē subiectum, nequē formam poscunt actū physicè de præsentī existentia, ut *rem esse possibilem, esse futuram*; Nam prima stat formaliter immediate in eo, quod prædicata rei non opponantur invicem, hæc non oppositio est ex parte rerum ipsissima eorum reciproca identitas pro casu, quo existant, hæc autem identitas non est quidpiam modo de præsentī existens, sed *exiturum*, quando res ipsa possibilis existat. 2.da Stat formaliter immediate in eo, quod sub tali vel tali hypothēsi detur consensus v. g. ut autem detur sub ea hypothēsi non est necessarium, quod actū de præsentī detur consensus, aut ipsius futuritio, id est, non est necessarium, quod actū de præsentī detur in rebus aliquid, quod in se ipso sit, *dandum fore consensum sub illa hypothēsi*, sicut datur aliquid, quod in se ipso est *illum parietem esse album*.

§. Secundus.

CII. **E**T horum omnium ratio à priori est quidditas, seu natura rerum ipsarum, de quibus est sermo, & quæ cum dispares sint, non possunt eadem mensurâ regulari. Dico itaque, denominationem *veræ* in scientia, seu cognitione, poscere, quod actū de præsentī existat ea cognitio, sed non semper suum determinativum objectivum: sed solum poscit, ut quod hæc supponit, actū de præsentī existat, quando ipsa scientia enunciat, vel supponit illud existere de præsentī: & solum poscit, quod objectum fuerit, quando ipsa scientia solum enunciat objectum fuisse. & solum poscit, quod futurum sit, quando enunciat futurum esse. At scientia mediæ solum enunciat suum determinativum, suum verificativum formale, ac

immediatum, id est, operationem liberam creaturæ futuram fore sub libertate A; Ergo ut scientia mediæ sit vera, & consequenter actū de præsentī existens in Deo, necesse non est, quod suum determinativum objectivum actū de præsentī existat, sicut necesse non est, quod sit album, vel nigrum, & sicut necesse non est, quod in hoc loco existat determinativum objectivum propositionis enunciantis Turcam existere alibi.

CIII. Hinc satisfactum habes primæ classi objectionum, quas instruunt prædeterminantes contra hoc determinativum scientiæ mediæ; omnes, his, vel illis terminis tendunt in hoc centrū. Quomodo fieri potest, ut nunc absolute de præsentī sit vera scientia vel propositio, sicut nunc de præsentī, nequē datur suum verificativum, nequē quidquam connexum cum eo, quinimmo omnia, quæ nunc de præsentī dantur, penitus sunt indifferentia, ut detur, vel non detur adhuc suo tempore tale verificativum scientiæ mediæ, Respondetur, quomodo fieri potest, ut nunc in hoc loco sit absolute vera hæc propositio, *Turca vivit Constantinopoli*; Si nunc in hoc loco nequē datur vita Constantinopolitana Turcæ, nequē quidquam connexum cum illa, quinimmo omnia, quæ sunt in hoc loco sunt indifferentia, ut ille vivat, vel non vivat ibi.

CIV. Respondebis, quia ea propositio nihil prorsus enunciat de his; sed purè, & præcisè de vita Turcæ ibi in eo solo loco: & potest dari vita Turcæ in eo loco, tametsi Romæ nequē detur illa, nequē quidquam connexum cum illa (immemitas quippè Decretorum Divinorum se habet de materiali.) Idem tibi &c. Scientia mediæ nihil prorsus contingens enunciat, ut existens nunc de præsentī, sed purè, & præcisè interdum extitutum, interdum non extitutum exercitium liberum sub hypothēsi libertatis; potest autem existere, aut non existere sub ea hypothēsi, licet nec existat modò, nequē quidquam connexum cum eo; Itaque si rogeris, cur immediate à priori sit nunc de præsentī verus hic actus scientiæ mediæ v. g. *Si existat libertas Ain Juda, ipse confortatus per gratiam DEI salutariter sentiet.* Respondebis, quia ipsa purè, & præcisè enunciat, quod consensus daretur sub illa libertate: & ex alia parte supponimus

ponimus dandum fore sub illa; sicut ideo à priori formaliter immediatè est verum dicere, *sol lucet*; quia re ipsa sol lucet, & nihil aliud enunciat hæc propositio. Et ideo à priori formaliter immediatè est verum dicere Romæ, *Turca est Constantino- poli*, quia ille revera degit ibi, & ea propositio nihil aliud enunciat, vel supponit. Rursus cur scientia media illud præcisè enunciat? R. Quia hanc, & non aliam vocamus, & defendimus scientiam mediam, quod sit aliam rearis, impugna te ipsum. Rursus cur potius daretur consensus, quam carentia consensus per libertatem A? R. Quia vellet ipsa libertas A, intrinsecè confortata per prævenientem gratiam, & hæc cooperante; & hic sistitur in linea rationis determinativæ, quando sermo est de actu libero, ut jam monui supra.

CV. Quod si morosus aliquis poposcierit, cur libertas vellet talem operationem? Respondum est supra, scilicet rationem motivam, impulsivamvè volendi, posse esse multiplicem: rationem verò strictè à priori, id est, infallibiliter connexam, & omnino antecedentem, nullam esse, aut posse esse pro actu immediatè libero, qua tali. Sicut nulla potest esse ratio omnino certa, pro conclusione merè probabili; nulla omnino evidens pro conclusione merè obscura; nulla antecedens necessitas pro actu libero libertate indifferentiæ. Quia hæc omnia respectivè sibi opponuntur. Respondendumque est, per, *implicat in terminis*, quærenti ista. Sed instabis; Ergo etiam quando Divina scientia enuntiat absolute rem extitutam cras, sufficit, quod cras existat Decretum Divinum permissivum aut causativum per se illius rei, & non requiritur, quod existat hodie. Nego Consequentiam, quia æternitas, essentialis omnibus actibus Divinis, postulat, quod si actus aliquis existat in aliquo instanti ex eis, quæ æternitas complectitur, existat eo ipso in omnibus, quia DEUS non incipit in tempore velle, scire, aut nolle: Sicut de ratione immensitatis est, quod si DEUS existat in aliquo loco, existat in omnibus, quæ sunt ex parte rerum; ergo si Decretum Divinum existit cras absolute, & simpliciter, debet existere hodie & semper. Caterum nihil est, quod

poscat, quod si Decretum Divinum existeret pro aliquo casu v. g. pro casu quo existeret libertas A, debeat semper, ac pro omni casu existere. Aliàs nunc existeret decretum, absolute glorificandi Judam, & absolute damnandi S. Petrum, quandoquidem certum est, quod illud existeret casu, quo Judas poenitens, & Petrus impenitens, decessisset.

CVI. Et ratio est. Habere in uno tempore actum, qui non habetur in alio tempore, est mutari; At vero ab æterno & in æternum habere actum, quem in alia rerum peristasi ab æterno, & in æternum non haberet DEUS, non est mutari, aut absolute, aut conditionatè, ut constat exemplo nuper dato. Primum ergo, non autem secundum, dedecet DEUM. Secunda classis est objectionum, quæ abutuntur indistinctione consensus absolute, ac conditionati, vel intendunt probare unum distingui ab altero v. g. *Consensus absolutus non est determinativus scientiæ mediæ; ergo neque conditionatus, utpote indistinctus ab illo.* Vel aliter: *Consensus conditionatus est determinativus scientiæ mediæ. Ergo absolutus: Sed hic supponit Decretum actuale Divinum, ut est certum; ergo determinativum scientiæ mediæ supponit Decretum actuale.* Has tricas, ut expedias, adverte. Sicut ex parte rerum non datur quidpiam, quod in seipso sit formaliter affirmatum, formaliter negatum, formaliter disjunctivum, formaliter distributum, formaliter universale. Sed solum contingit, quod ex parte rerum dentur, vel non dentur res ipsæ singulares, quæ modo unam, modo aliam ex his denominationibus accipiunt ab intellectu, cujus actus est unica forma appingens has denominationes objectis illis. Ità non dantur ex parte rerum consensus ulli, qui in se ipsis sint *formaliter absoluti*, vel *formaliter conditionati* (indè propositiones omnes directè, vel indirectè id innuentes laborant falsa suppositione, & rejiciendæ sunt illicè tanquam multarum matricum æquivocationum) solum ergo datur ex parte rerum, vel daretur exercitium ipsum libertatis positivum, vel negativum individuum prorsus, & singulare. Dicitur verò, *Consensus absolutus*, quando est objectum scientiæ absolute, id est, quando incidit sermo de propositione enunciante rotundè, & absolute illius
existen-

existentiam. Dicitur item *Consensus conditionatus*, quando est objectum scientiæ, quæ hypotheticè tantum, suspensivè, ac conditionatè enunciat illud, qualis est scientia mediæ; nimirum locutione figuratâ, aptâquæ ad incautos decipiendos transfertur ad objectum qualitas, & proprietas ipsarum propositionum, seu scientiarum.

CVII. Unde 1. sicut centrum est prorsus idem indivisibile, tamen si lineæ in illud tendentes sint valdè diversæ, ac oppositæ, ita objectum scientiæ affirmativæ, ac negativæ, item determinatæ, ac disjunctivæ, item absolutæ, ac conditionatæ, est prorsus idem, licet scientiæ hæc respicientes illud idem objectum invicem sint dispares. Unde 2. quando tibi obijciatur, consensum conditionatum distinguere, aut non distinguere à consensu absoluto; item esse, aut non esse determinativum scientiæ mediæ, nega irresistibiliter suppositum, nequè indulgeas, donec adversarius veniat ad terminos veros, & minus ambiguos, quia ex parte rerum, nequè datur ista conditionalitas formalis, nequè ista absolutio, nequè ista vaguitas. Quod si adversarius ad terminos redeat veros, & castigatos, scilicet, objectum scientiæ conditionatæ distinguatur, aut non distinguatur ab objecto scientiæ absolutæ? tunc respondere debes. Consensum, qui est objectum scientiæ conditionatæ, aliquando identificari, aliquando non, cum consensu, qui sit objectum scientiæ absolutæ, & consequenter ab eo distinguere negativè solum. Etenim *vel* sermo est de Præscientia Divina conditionatè enunciante consensum v. g. qui *aliquando est in rebus*, vel consensum *nunquam exiturum*. Præscientia enim Divina conditionata, id est, scientia mediæ, non est solum de bono, aut malo usu libertatis nunquam exituro absolute, quia licet ipsa, ut talis, nunquam enunciet absolute talem usum, sicut nec scientia naturalis, multoties ille absolute existit, eo quod scientia illa moveat DEUM, ut largiatur homini eam libertatem, & consequenter existit in rebus ille usus, seu exercitium, quod DEUS infallibiliter prænoverat exiturum ab ea libertate, si ea poneretur in rebus. Imò quotquot exercitia libertatis creatæ unquam fuerunt, sunt, aut erunt, prænoscentur à DEO

conditionatè per scientiam mediæ, sicut prænoscentur per scientiam naturalem solum enunciantem, illa esse possibilia. Inutilis profectò esset scientia mediæ, si solum inserviret concordia Divini Domini cum libertatibus nunquam exituris, & non cum omnibus libertatibus Angelicis, & humanis, quæ sunt, fuerunt, & erunt. Igitur si dicatur primum membrum dilemmatis; objectum præscientiæ conditionatæ, hoc est, scientiæ mediæ est prorsus idem cum objecto scientiæ absolutæ; quia ambarum objectum, & determinativum formale immediatum, est ipsum exercitium liberum creaturæ, quod per unam scientiam enunciat absolute, per alteram suspensivè tantum, & hypotheticè: Sicut illius ejusdem exercitii absoluta existentia enuntiatur sic per scientiam necessariam. *Hæc existentia non involvit contradictoria*: Quapropter negandum est assumptum gemini Enthimematis: Nam illud idem exercitium quod DEUS absolute videt per scientiam absolutam est objectum scientiæ conditionatæ, seu est, de quo DEUS præsciebat per scientiam mediæ, fore, ut existeret, si daretur talis libertas creata; sicut illud idem est, de quo DEUS sciebat per scientiam necessariam, non constare gemino contradictorio.

CVIII. Nec interest, quod hujusmodi exercitium præsupponat Decretum Divinum, tum quia hoc Decretum, quod juxta nos præsupponitur, non est irresistibile, quale ponitur ab Adversariis; sed indifferenter applicativum omnipotentia: tum maxime, quia, licet indigeat decreto Divino, ut à DEO agnoscat per scientiam liberam visionis; non tamen ut agnoscat per scientiam purè conditionatam, sicut nequè, ut agnoscat per necessariam; Unde solum concluditur distinctio virtualis inter has tres scientias; Ergo semper subsistit, quod ejusmodi exercitium non præsupponit decretum Divinum actu existens, & irresistibile in ordine ad scientiam purè conditionatam; Ergo subsistit, quod hæc scientia sit independens ab eo decreto; ergo quod non sit libera DEO; ergo quod sit scientia mediæ; cum ex alia parte sit certum, quod non est scientia necessaria. Itaque quando audias: Consensus absolutus, si aliquando fuerit determinativum

tivum scientiæ mediæ, sequetur, quod huius determinativum aliquando præsupponet Divinum decretum; distingue. In ordine ad scientiam mediam nega, sicut nec in ordine ad scientiam necessariam: In ordine ad scientiam liberam visionis subdistingue: Decretum inevitabile, ac irresistibile nega: decretum alterutrâ carens qualitate concede.

CIX. Sin verò eligatur secundum membrum, dico, objectum scientiæ conditionatæ non esse objectum scientiæ absolutæ; sed ab eo distingui negativè, non quia dantur ex parte rerum objectum illius, & objectum huius, & in hac suppositione unum non sit alterum (absit prava intelligentia) sed quia nequè datur unum, nequè alterum absolute, & simpliciter in rebus, & sic non datur absolute, & simpliciter utriusque identitas, & consequenter in hoc sensu solum unum non est alterum, & hoc est distingui negativè ab illo; Eo modo quo juxta veram philosophiam possibilitas formalis, immediataque rerum, id est, non oppositio, sed summa convenientia, sive identitas prædicatorum ipsorum, distinguitur negativè ab existentia absoluta, quando res non existunt absolute, & simpliciter, non quia sint duæ ex parte rerum, & positivâ aliquâ dividantur distinctione; sed quia identitas rerum nihil aliud est, quàm res ipsæ: Ergò his deficientibus deficit quoquè absolute, & simpliciter ipsarum identitas secum ipsis; Ergo tunc res non est actu, & simpliciter ipsa res; Ergo distinguitur negativè à se ipsa, id est, non identificatur actu absolute secum ipsa. Id in præsentiarum, si loquamur de scientia conditionata, cujus hypothesis objectiva nunquam purificabitur, & consequenter cujus objectivum conditionatum non existet in rebus v. g. Si Judas haberet libertatem A, converteretur: Si S. Petrus haberet libertatem B, obstinaretur, tale exercitium liberum, ut oriundum ab ea libertate nusquam existit in rebus; Ergò nequè identitas actualis absoluta secum ipso. At ipsum foret objectum scientiæ Divinæ enuntiantis ipsum absolute, si talis scientia existeret; Ergo tunc non existeret identitas actualis inter objectum scientiæ conditionatæ, & objectum scientiæ absolutæ, scilicet quia tunc nequè existeret hæc scientia, nequè suum objectum;

Ergò objectum scientiæ conditionatæ non esset actu absolute objectum scientiæ absolutæ; Ergò ab hoc distingueretur negativè. Quod totum reducitur ad hanc veritatem; Idem penitus exercitium liberum enunciatur diversimodè per scientiam mediam, & per scientiam absolutam liberam DEO; sed illud exercitium non identificatur secum actu absolute & simpliciter, quando non existit in rebus.

CX. Ob. Duo distingui realiter simpliciter nihil aliud est, quàm unum non esse aliud. R. Distinguo, quando hoc contingit purè, & præcisè, quia neutrum existit in rebus nego (aliàs Anti-Christus nunc realiter simpliciter distingueretur à suis prædicatis, nam cum modò non existat in rebus ipse, nequè sua prædicata, palam fit, quod non existit identitas illius cum suis prædicatis, & consequenter, quod ille non est actu absolute animal rationale: Illæ autem phrasæ de æternitate, necessitate, ac indefectibilitate essentialium rerum, venustæ sunt; revocant autem ad Scholasticam trutinam alludunt ad solam veritatem propositionum, enunciantium essentialias; non ad essentialias ipsas, quæ tam possunt non esse in rebus, quam res ipsæ contingentes: Propositiones autem illæ, cum non affirmant absolute, & simpliciter essentialias illas exerceri in rebus, possunt esse veræ (licet tales essentialias non sint in rebus) quando unum non esse alterum contingat, alterutro existente in rebus, concedo; Ceterum existente in rebus objecto scientiæ conditionatæ non verificatur non esse, sed potius esse objectum Divinæ scientiæ absolutæ; nam cum objectum hoc sit identitas secum ipso, planum est, dari in rebus hanc identitatem, quando datur hoc objectum.

CXI. Instabis 1. Identitates rerum sicut etiam distinctiones, sunt prorsus necessariae, ac invariabiles; ergo est impossibile, quod objectum scientiæ conditionatæ aliquando identificetur, aliquando non, cum objecto scientiæ absolutæ. Dist. antecedens, sunt necessariae positivè, quatenus semper debeant exerceri in rebus, nego (tum quia huiusmodi identitas soli DEO competit, tum quia ex parte rerum nihil aliud sunt, quam res ipsæ, cumque hæc possint non existere, ut potè contingentes, eidem non existentia subja-

subjacent identitates, distinctiones, cæteraquæ prædicata essentialia) sunt necessariae negativè, quatenus nunquam dari possit distinctio realis positiva inter rem, & ea, cum quibus identificatur, item nequæ identitas realis immediata inter rem, & ea, à quibus realiter distinguitur, concedo, & dist. consequens. Impossibile est, quod objectum scientiæ conditionatæ aliquando identificetur, & aliquando non, ex eo præcisè, quod aliquando existat in rebus, & aliquando non existat, nego. Impossibile est in alio sensu, permitto. Inst. 2. quæ semel identificantur, semper identificantur, & quæ semel non, nunquam. R. Dist. Semper, ac existunt in rebus, identificantur, concedo; etiamsi in rebus non existant, nego: Quia non identificantur actu absolutè, quando non datur actualis absoluta ipsorum identitas; & hæc utpotè indistincta à rebus ipsis, non datur actu absolutè, quando res ipsæ absolutè non sunt in rerum naturâ; aliàs homo jam mortuus, vel nondum conceptus, identificantur, actu absolutè cum animali rationali. Similiter, quæ semel non identificantur, dum in rebus existunt, nunquam identificantur, quia identitas non est de genere accidentis, quod abest, & adest, citrà subiecti corruptionem. Objectum autem scientiæ mediæ, si existat in rebus, identificatur omnino cum consensu absoluto, id est, cum objecto scientiæ absolutæ visionis, & solum non identificatur actu cum illo, quando utrumvis non existit actu in rebus. Æquivocatio stat in eo, quod consensum absolutum, & conditionatum, ratione harum vocum apprehendimus ut duo, cum tamen verè ex parte rerum sit unus, & idem consensus, qui jam vocatur absolutus, quando exprimitur per scientiam liberam DEI, jam conditionatus, quando per scientiam mediam, quæ conditionata est, appingendo scilicet objecto qualitates scientiarum distinctarum.

CXII. Instant 3. Ergo omnia, quæ non existunt, non distinguuntur actu positivè, nam etiam eorundem distinctio, utpotè illis essentialis, non existit actu in rebus; Ergo homo & equus jam mortui non identificantur, nequæ distinguuntur actu positivè. Item omnia, quæ actu non exi-

R. P. de ulloa, Theol. Tom. 1.

stunt in rebus, identificarentur, si existèrent; nam ideò deficit ipsorum identitas, quia ipsa deficiunt. R. Concedo illas primas sequelas. Actualis namquæ identitas, & actualis distinctio non sunt contradictoriæ, sed contrariæ, medium admittentes, siquidem fieri potest, quod neutra actu absolutè existat in rebus, Contradictorium ergo identitatis est, *non identitas*, quæ non est convertibilis cum actuali positivâ distinctione, & Contradictorium distinctionis actualis positivæ est, *non distinctio*, quæ similiter non est convertibilis cum actuali absoluta identitate. Si enim duo non distinguantur actu positivè, nascatur solum ex eo, quod non existat actu in rebus illorum distinctio, & hoc rursus nascatur ex eo, quod neutrum existat in rebus, tunc ex eo, quod non distinguantur actu positivè, perperam argues, illa identificari actu positivè. Hinc nego ultimam sequelam, quia objecta ista purè possibilia, & infinita alia, non identificarentur invicem, tametsi actu positivè existerent; Ergo non ideò præcisè non identificantur actu, quia actu non existunt.

CAPUT VI. Sexta Propositio.

CXIII. Nimirum: aliquis actus scientiæ mediæ indispensabiliter præluere debet in sensu reali, quidquid sit de nostris inadæquatis, & præcisivis cognitionibus, Decreto collativo auxilii, id est libertatis, & permissivo tentationis (undè hæc scientia non tollit, sed constituit, ac perficit Divinam libertatem) aliquando autem, non semper, unus determinatè actus præcontradictorio: Et licet possibilem reat electionem, ac prædestinationem efficacem, tum intentivam, tum executivam gloriæ, ut *coronæ*, non præsupponentem absolutam visionem meritorum; Verumtamen scientia media secundum se præcisè inspecta, non præcedit in genere causæ meritariæ, nequæ instar necessitantis DEUM ad quidquam, aliàs ipsi liberum; Sed instar conditionis *sinè qua non*, essentialiter exactæ, tum à perspicacia mentis Divinæ, tum à natura libertatis indifferentiæ, quam spontè largitur creaturæ; Seù instar cognitionis indifferenter attrahentis

S